व्यंगितात्रुटितानोपतिष्ठेत तयानिवापोनद्रष्टव्यइत्यर्थः तथाअन्यवंशजापिपाकार्थंनसंयाह्या ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ कल्माषेति चित्रवर्णबलीवर्दपुच्छमाश्रित्यनदींतरतःसकाशात्तत्पुच्छेनतर्पणंपितरो भिलषंते युक्तेनशकटेन ॥ १८ ॥ मासार्धेअमावास्यायांकृष्णपक्षस्येत्युक्तेर्नात्रशुक्लादिमासोविवक्षितः ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ इतिअनुशासनपर्वणिनैलकंठीयेभारतभावदीपेद्विनव तितमोऽध्यायः ॥ ९२ ॥ ॥ ७ ॥ द्विजातयइति दशाहादौव्रतोपेताब्राह्मणाब्राह्मणकामाययजमानस्यार्थंयदिभुंजतेतत्कथं स्वस्यव्रतलोपोवागरीयान्उतब्राह्मणस्यकामभंगोवेतिप्रश्नार्थः ॥ १ ॥

सोमायेतिचवक्तव्यंतथापितृमतेतिच ॥ रजस्वलाचयानारीव्यंगिताकर्णयोश्चया ॥ निवापेनोपतिष्ठेतसंग्राह्यानान्यवंशजा ॥ १५ ॥ जलंप्रतरमाणश्चकीर्त येतपितामहान् ॥ नदीमासाद्यकुर्वीतपितॄणांपिंडतर्पणं ॥ १६ ॥ पूर्वंस्ववंशजानांतुकृत्वाद्भिस्तर्पणंपुनः ॥ सुहृत्संबंधिवर्गाणांततोदद्याज्जलांजलिं ॥ १७ ॥ क ल्माषगोयुगेनाथयुक्तेनतरतोजलं ॥ पितरोभिलषंतेवैनावंचाप्यधिरोहिताः ॥ १८ ॥ सदानाविजलंतज्ज्ञाःप्रयच्छंतिसमाहिताः ॥ मासार्धेकृष्णपक्षस्यकुर्या न्निर्वपणानिवै ॥ १९ ॥ पुष्टिरायुस्तथावीर्यंश्रीश्चैवपितृभक्तितः ॥ पितामहःपुलस्त्यश्चवसिष्ठःपुलहस्तथा ॥ २० ॥ अंगिराश्चक्रतुश्चैवकश्यपश्चमहानृषिः ॥ एते कुरुकुलश्रेष्ठमहायोगेश्वराःस्मृताः ॥ २१ ॥ एतेचपितरोराजन्नेषश्राद्धविधिःपरः ॥ प्रेतास्तुपिंडसंबंधान्मुच्यंतेतेनकर्मणा ॥ २२ ॥ इत्येषापुरुषश्रेष्ठश्राद्धोत्प त्तिर्यथागमं ॥ व्याख्यातापूर्वनिर्दिष्टादानंवक्ष्याम्यतःपरं ॥ २३ ॥ इतिश्रीमहाभारतेअनुशासनपर्वणिआनुशासनिकेप०दानधर्मेश्राद्धकल्पेद्विनवतित मोऽध्यायः ॥ ९२ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ युधिष्ठिरउवाच द्विजातयोव्रतोपेताहविस्तेयदिभुंजते ॥ अन्नंब्राह्मणकामायकथमेतत्पितामह ॥ १ ॥ भीष्मउवाच अवेदोक्तव्रताश्चैवभुंजानाःकामकारणे ॥ वेदोक्तेषुतुभुंजानाव्रतलुप्तायुधिष्ठिर ॥ २ ॥ युधिष्ठिरउवाच यदिदंतपइत्याहुरुपवासंपृथ ग्जनाः ॥ तपःस्यादेतदेवेहतपोन्यद्वापिकिंभवेत् ॥ ३ ॥ भीष्मउवाच मासार्धमासोपवासाद्यत्तपोमन्यतेजनः ॥ आत्मतंत्रोपघातीयोनतपस्वीनधर्मवि त् ॥ ४ ॥ त्यागस्यचापिसंपत्तिःशिष्यतेतपउत्तमं ॥ सदोपवासीचभवेद्ब्रह्मचारीतथैवच ॥ ५ ॥ मुनिश्चस्यात्सदाविप्रोवेदांश्चैवसदाजपेत् ॥ कुटुंबिकोधर्मकामः सदास्वप्नश्चमानवः ॥ ६ ॥ अमांसाशीसदाचस्यात्पवित्रंचसदापठेत् ॥ ऋतवादीसदाचस्यान्नियतश्चसदाभवेत् ॥ ७ ॥

वेदोक्तंयागांगभूतंव्रतंतेनरहिताःकामकारणेइच्छयाहेतुनाभुंजानाःभोजनंकुर्वंतुनाम येतुव्रतोपेताभुंजतेतेलुप्तव्रताभवंति तेषांव्रतलोपप्रायश्चित्तंव्रातपतीष्टिरूपंकर्तव्यंभवति इतरस्यालाभेव्रतवंतोपिभुक्त्वा प्रायश्चित्तंकुर्वीरन्नतुश्राद्धंलुंपेरन्निति भावः ॥ २ ॥ तपस्विनःपात्रत्वमुक्तंतत्रतपसोरूपंपृच्छति यदिदमिति ॥ ३ ॥ आत्मतंत्रंशरीररूपंकुटुंबरूपंवातदुपघाती ॥ ४ ॥ त्यागस्येति दानंवेदजपश्चपरमंतपइति श्लोकद्वयार्थः ॥ ५ ॥ अस्वप्नःस्वधर्मेजागरूकः ॥ ६ ॥ ७ ॥

Digitized by Google